

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy.

zespół (fond) 45.

Archiwum Dziaduszyckich

Część I. Rękopisy Biblioteki Poturzyckiej Dziaduszyckich.

1023. Jan Siwiec: „Odsiecz Wiednia przez Jana Sobieskiego, króla polskiego”. Autograf. 1861.
K. 7.

322

Львівська бібліотека
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
№ 1819.1023

Siberia

1

Początek poematu
Odsiecz Wiednia
przez Jana Sobieskiego
króla polskiego

przez
Jana Słowca

Wstęp

Od Hamburga się toczą Wojska niezlękane
Dziwne Egiptu widzi namem u Arabami
Tancerarom liwne pułki z niemi potężne
Manry, Ind Anatolki, Kanarkki z Grecjami

Sultan Mehmet rozkazał, by się potężny
Podłane mu narody, on sam idzie z niemi
Nie dość mu ze poprzednio pot furjata zdobyty
Chce mieć bez granic państwo, resztę podbić ziemi

Balkan stanął przed niemi, wędzio ich nie Wrymiał
Daremnie skaty wojsku przelich lamowaty
Allah wzrasił na krzyżcie, co w obłokach drzymat
Wszystkie na cześć Sultana drzota wargiaty

On teraz Wexroni swe władze oddaje
Kutawę z dyamentow, miecz furjaty proroka
Dla polowania w gorach batkańskich rozkaje
Jest mu miezo nad stany, sokota posotka

~~Zeszy~~ Zeszy zbrojni w równiny, na potnosc zmierraja,
Jezize do nich Albany, Botgary grawbyty
W dymie jak Cercei Wospor Dunaj przekraczaja,
Tu się Serby, Tatary z niemi potężny

Wexyć popiech nakazał, nie dlużo więc trwato
Ze środ Węgier zwycięzko buniętki dawignęli
Nie zwarzaja, na twierdze, ida naprzód smięto
W serce Niemców potęgi, - do Wiednia dążyli

Leopold Césara zbytnie w swą potęgę, dumny,
Gdy ujrzał blisko siebie turciłkie oddziały
Opuscił pęten trwogi Młocię Kolbrunę
Za nim pot miałła pierzichte, dworzanów tłum cały.

Niesiżasie jedno moria, samo nie przychodzi
Lubi się tańczyć z drugim, niedole, pomnożył
Król Ludwik dla Karayci, srod niesiżasi powodzi
Guzi z Turkami pęta na Chrześcian włożył

Wagry rokork podniosły napociem Césara
Strasna potęga pogaw, niemi powiększona
Wierci o bitwie sławnej, naysmielszych przetraca
Wojtko niemieckie pierzichte - jedyna obrona

Wodę tyłko wojsk Cesarzkich bez bojaźni dła
Bezbronny gród wiedeński opatrzył kufcami
Potem gdy to przeczornou jego dokonata
Włyt wojsk nieprzyjacielskich cęfa się z siżatkami

Z moćaraj jeden tyłko stoi jak opoka
Jed rozhułkanych fali niemierniej powodzi
Wroga oblicza sity i niespuziżas z oka
Co na zniszczenie swobod w swiecie giurów godzi.

Obraz I.

Już wieżor poriny, niebo odziane chmurami
Płyną, szybko, pomno, pętnem żaglami
Ciemne błękity rzadko gwiazdami obiane
Często zamkniętem były oblokami zalane
Księżyc spoiary niekiedy ulekanie ku ziemni
Potem niby wstydliwy, chowa się za niemi

Własnie wtedy przybywa - dziata go widaja
 Taraz pod namiotami, baszo mu oddaja,
 Rapporta - ze jui miasto do kota oblegli
 Reka, ruszyt, odeszli - szogom co przybiegli
 Oddat rumaka swego, oddacie sie, karat
 Chodzi koto namiotow, jak gdyby miazat
 Jakie sa mury miasta, lub na gwiaz oddatny
 Licznym zastepom stuchat, co jak szum nawalny
 Przerzymat ciagle glosy, ponure miltzenie
 W tem z za chmur kiczye wyszedt na niebios sklepienie
 Potrzebny ziemna przeszkoda, objasnit obtocki
 Co go w objeciu miaty jak morza zalocki
 Wyspa sred oceanu - ta w naturze zmiana
 Sprawita ze krok wstrzymat, glowa zadumana
 Wezra podniosla sie - paltry w niebo jasne
 Wszechnat potem glęboko - pierwi sa, za ciasec
 By nadat jego wscial wewnetrzne chowaty
 Z nalichnicem skryte myśli w stawach glosno bramiaty.

Pieśń

Allah! obnates niebo jasnem światłami
 Ziemię przyodział w kwiaty, ozdobił palmami
 Tobie wietrzy postuszen i morza głębokie
 Gory do chmur sterzacie i pusze ferockie
 Zertes hojny, opatrzony dla wszystkich Ang wiernych
 Mienisz na nas bogactwa z twych skarbow nieamiernych
 Chwile blosie spokojne w rodzinnej Krainie
 W bojach zdobycz i stawe, kloia nieprzemienie.
 Widza, nas roze rayskie, ze na mnie czekać
 Jak niewymownem wdziękiem rotkasz sprawiacie
 Gdy duch z wnętrza wyleci w nieba obiecane
 Z ciato spoiknie w ziemi, walkami z tamane

Stodko, miko, radośnie oddycham w tej dobie
Nerucia nie mowa, gdy myślę o Tobie
Jak enir gdy z hoiu, Skora, do swoich powraca
Z myśla, o zwycięz, z pnie długi, podroz skracaa.

Daremnie z Japonow osta, chciec sie wydzieraa
Wielbota, dy sie nie moza, tygrysem opieraa
Gnacchy wazd rozmera, kopyta mych koni
Od mierzal zemply wieraych, nikt was nie obroni.

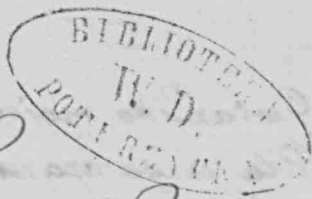

Obromi mowi esho - ci sxa, glos przerywa
Z poczatkia mocno wtory, potem slabiej brzmiewaa
Najprzod murty pobliskie oddechem zatechere
Potem na listkach drzewin cos tajemnicze zapere

Krzyczc zniknaat na chmuraa, rozryc w swem namiocie
Gdy zapony otworzyt, mignat w swiatta sto cie

Smutna noc - czarna, zata, pokrywa przestwienie
Zgryzoty, zbytki, rozpaik, uciechy, ciezpienie
Gwiazdki ucieh gdzie nigdzie mrują, z oblokow
Gdyby switem nadziei sred niesadze, sea mrokow
W obozie slazie ognie niekiedy zaprzeaa,
Wielzyk dmucha iskrami, te km nicbu leca
Krasem hosto przerywa milizemie natury
Z szum glabin Dunaju oddalony, pomny.

Obraz II

Miesiące później

Alci dzisiaj w gwiard biegnu badać tajemnicę
Wyczerpał że pomysłu te, da. pana dzieje
Ten mu za to darował celeru natornicę
Dwa skafiry, burzetyny, rożnow oleje.

Z twarzy wycyrał po znosze, że zadowolniony
Spocynał na dynomie i ręce zatorzył
Duma, któreby jeszcze mógł obalic tronny
W tych marzeniach sen ciężki oczy mu zamorzył
Dwa poje, ki ze srebra twarz mu objęsnity
Sufit jest akramitem niebieskim zbrany
Na nim muszki ze stola jak gwiazdki się brnity
Kobiercami z Nagadadu sa, odziane sciany.

Nad głowa, zasmie, tego licane wina, bronie
Jstrosze, sie, na rusznicach brylanty, rubiny
Stodaa, rozkosznie oddech roz eufractionich morie
Lecz co to? tak wykrzyknął, - cęty w twarzy winy
Z temm exize, binemu, co w wszystkie optywar.
Cò ziemia dać potrafi i o czem zamarzy
Ledwie rozkoszy odmać um mara puzerywa
Teraz bawmie stuchajmy, on coś we smie gwarzy.

" Gwiazdo mojego życia, gdzie jesteś na niebie
" Dla czego czarny obłok Ciebie mi zakrywa
" Fluxa, wichry i gromy, kłóć rozgniewał Cię
" Z otwartych niebios Harce powożny przybywa

Zamknął - a w koto toczą, obcaarte xrenie
Kryknął, nagle, niewierze, abymy zgineli,
" Leń jakier tam zabłyły nosa tajemnicie
" Oto dzieci proroka pod kryciem kłękneli.
" Proroku! is to? Stanbul - carkiem admiraion
" Choć rozpaciałszy jak Dawonij, gnasły miexnajom
" Na meixei Achemeta kryci jeft wysławiony
" Leń isz znasza, w twych rękach te ręce ruskom

" To ma być dla mnie! jęknął, więc miś kryz zayę
" Oddał je, poruc, widzia, jak ku mnie się gaja
" Zerwał się nagle, zsunął i na ziemi kry
" Dzwiga się, obudzony, nogi pod nim Drgaję

" Jutandar dra, cił święty, ten się, nań obalił
" Czoło mu xranit kisięzi, na nim przyprawiony
" Potem się, z nim gwałtownie na ziemi, powalił
" Mierzołnikow stam dai, na tuxask i prowadzony.

" Wtęch wypadk xtwieszię, pokręci mi lęxonie,
" Rzekł pan do mierzołnikow, perxecie, wygadali
" Gdy go o tem pyłano, że samo zapomnienie
" Wzrysy Studę przyglamni życie postradali,

Obrax III

Noine mgły porzedniaty, jez pornoje oko
 Okrei niastar, oboru- daleko, szeroko
 Lukiem namioty w koto Wiedeni' opasaty
 Gdzie wrota siega bez tikn kriczyu jasmiaty.
 Jak wierzyc Szerepana nad gradem krohuje
 Tak werya mieszkancie nad imie celuje
 Ma ogrod, wodotryski, zwierzynice wypaniaty
 Czarne i biale straxi, potem harem cady
 Ktory co do niewolnic rozkosznej piekności,
 Z Carogrodskim Soltana zrownac siebie roci.
 Werya lubi wygody, kaxat, wiez sprawione
 Na flu rozach z flambatu sprazly przegrzicione
 W podal namioty zbroinyk liczni jak mrowiska
 Przygotowuja, chybcie okrutne igryskie
 Ziemia przeparsi otworz i oddechem Dymny
 Mierz. gzy! zabruj i pochloni te kajadte stumy,
 Mierz na swoich obzarach nowy raz zawita
 Z zgruzow nierzizei przestlych stracony zakwita.
 Leiz ty niezmiernom co ty i mielk sprawiaja,
 Co w otowiasz nieprzeklajaj i w rozpuszlach brzojaja
 Mle sie smiejesz, przodrze odwierasz tuar otowia
 Fuhisz, pierisz, wynosisz, na tuem zdradnem tonie
 Taka, nie by wał malka, co sme drizei kocha
 Leiz tytko otępnia, nieczuta masocha.
 Harax z parzikak ogromnych bomby zaryeraty

Grudem ognistemi kule na miasto leciały
Potem zawrzały strąty i bełtany wstają,
Idą z namiotów wojska, morderców dają,
Tak rosa co na trawie i liściach spoczywała,
Sęczy w strumyk gromadzi do potoka wlewa
Tak podłki nieznajomie rzeki napętniają,
Tak się ciorak oddziały Turków pomarają,
Oko nie ujrzy końca, jak na morza brzegu
Idą się rzeka z nim tańczy po dalekim biegu.
Ziemia drga pod ciężarem, gdy patki ruszają
Allah krzyknął tysiące watoń się zbliżyły.

Spoiszy garstką na baszłach jak dwaćmięści
Nie samierci tu wotnasi wstąpić się boi
Z twierdzy zagrumiały drzota, buczca, samopaty
Proróża w powietrzu z rusznic wypuszkam strąty.

Na okopy pokanice pna, się lub cofają,
Drużdy za niemi wpięra, pierwszym pomoc dają
Niesicraja z wiektoscia, dwikie bisurmanq
Odkwiat z jenciarow z grozba, tu twierdzy jstgnanq
Karden Dowodza swoje ochoci szeregi
Tu napadli porozmie, gdzie indziej zabiegi
Tam już korzyci zyskali, tu tu burza nowa
Z mytanu parstota na nich ogniem z spizn gtowa
Za nią druga, driczi, ta najerdcow wstata
Z bysiec ran napastnikow krew strugiem się lata
Dnarme konskie agony leia, podeplane
A sxyki niemat korzycie pierzehty - lub etamane
Konce' coto swe z za gor własnii pokazato
Lorca to zyworem wrokiem im się przygladato

Zajásniato na gorach, rovniny stvito
 Na zbrajnicach blyskajucich slivici dasito

Niezatmaniana nealei'noii' najekvidna' opacta
 Tup im perony z paszizetki tureci rar wydarta
 Tak skata, co nad morskie batwany wygiera
 Jzwarda, jicvicia, ich vsuickte napady odpiera.

Jan Lisiey
 autor

Prose, o poprawe, gdzie jest wredywnoii'
 potrzebna - i jereki ta praca gzdna
 byc umieszczona, w tygodniku bide,
 raskim - to jako autor na nmiestk,
 czenie tejze - jako poczatkku catego
 dzieła zexwalam. - Prose, zarax
 o odpir - i o Tuskame xdamie. -
 Jatro jak xoi' pdrzwoti' Szymalelami'
 szanowonemu dalixy ciig, sa sali
 dac' beda sig florat.

Lisic 25/4 1861

Jan Lisiey

Obraz IV

Narzednicy po boju do siali wstapili
 Jak nadal swawiaci opor, by wspolnie radzili
 So nich hrabia Kapliem przybyl do ich grona
 Za nim inne stynaj i swietne imiona
 Biskup z Neustadt Kotoniew i niemieckie prany
 Schwarzenberg, Salburg, Zettera waleczne helmany
 Potem posty Savini, Vignancour porzakry
 Na koncu Johnson bozy, Obizzi odworny.

A gdy hrabia Salzenberg wstepowal do siali
 Obcini z uniesieniem dowodzie witali.
 Jego lica xbledniate, ledwie wygofony
 Powpat wzoray z posiodi, na klosej raniony
 Przez kilka dni wyposyt po pierwzych dniach boju
 Juz dzisiaj przy napadzie nie wzikadkat znoju.

Już iutkiem innym duchem pata zgrupowanie
 Zanfanie ni wzmaga roznie w karbowanie
 Tak ~~wzrostu~~ ^{dzielnosci} w bilwie znana, gminem rzadzie umie
 Rozwiej duch potezny, porwiecie w stumie!

- „Biedna krajno, mozi, Wyryzno koichana
- „Dopoki bedzie jekize tak wrogo nekana?
- „Jwa przyortosi choi jest ciemna, obidna okropna
- „Jednak kloz zayczy w tamtej tajemnicie okna?
- „Cierpny jak wiakien' - choi go kaydany krepuja
- „Cierzy sie, ze mu boiy lepsze sie wysnija
- „Ze wolnoii z wrosem zyka i w wyryte progi
- „Wroci - i po kakturach zamita izas blogi

- „Dziwajery by pokazat, to moze duch smiaty
- „Co odwaga walera, uych i umyst wytrwaty
- „Miac sniato brasia lawry nie zwiadnity nasze
- „Choi ufa dumny Wery i turcickie basze
- „Ze Polica Cesarstwa tek zegnio kolana
- „Wena Allaha Bogiem - Sultana za pana
- „Poki mam oze, i w ruce tego niedokara,
- „Poki oddam w wnetrownosciach, ho dawac mi kaxa

" Nie lekam się w wolności i z chwytą umierać
" Leci hamby - na turci kied Kaydany spojrzeć
" Na wermanie pędzenia grzmot troni odpowie
" Nicich wrog o naszym zdaniu z oręzia się dowie

" Ponysłcie się nasz prośba, matych dzieciń głoty
" Z paniektaymy zawsze się potomkowi tęg
" Od nas tytko zabera, że jak niewybrwamy
" To skarb najdroższy w życiu talarem wydamy! -
" No stracone swobody zbyt trudno przywrócić
" A najarmiony naród najtrudniej oświecić

" Warownie zgruchotał zatem poprowiający
" Na nadejście dżiat popuntych nowe poplawiający
" Inośmy uceptiwie trudy, nie stugę potrwają,
" No się z dniem kaidem chwile raturtku zblizają
" Nawarixy kowie, Jasi ze swemi wadzami
" Waldeski kiazie z miosłwem mwiejzych panstw kufiam
" Spierka się ku oddziatom wodza Cesarzkiego
" Sewnie się do czekają i Krota polskiego
" Kłoren dat porncas Turkom, że Polacy mogą
" Ze zapotem i zgoda, i przemoc przemożę

" Lawitay dmi g dzie jaxnio chwassa, Chresianiny
" Nicich żyje Cesarz, Polska, ludy, sobor, pany
" Potem z Krotem Sobieskim rodak dziebny jego
" Kłoren nam listy przymiot wodza Cesarzkiego.
" Kuliżycki się narzwa - przeszedł on przebrany.
" Dwa razy oboz Turkow, choi od nich owdziany
" Umiał odgrać ^{zadanie} ~~na~~ ~~rolę~~, że go niepoznali
" No z nim jak odpowiada, nawet rozmawiali
" Nicich żyje Cesarz, Polska - obei ni wkorzyli
" Jmieniem Jkaremberga Miwaty koiżyli

Koniec Czesi pierwszej.

Oprowadam drukować z tem zastrzeżeniem że tytko czasopismo
Tygodnik Literacki przez Pana literata Dobrzańskiego to
niezynie może - zresztą zastrzeżam sobie prawo własne
i celom tej mej pracy

Jan Nowy
autor

Część druga
 Obraz V

Zawroce ojczyzny ciennia kardemu jest miła
 Jak swemu dziecku matka, to go wypieszcza

Mijajmy szybko bujnej Morawy przeobrażenie
 Leżmy na potnoc wiodnia, gdzie niebios sklepienie
 Opiera się na grzebiakach pasma Karpackiego
 I samolad równiny ujrzym kraju Sarmackiego.

Widziatem lierne miasta i zwiedziatem grody
 Stawne - chlubią się niemi zachodnie narody
 Leżę zadne do mej duszy tyle przemawiało
 Nigdzie tak mocno serce w piersiach mych zadrało
 Jak w siedzibie Krakusa w tem miejscu pamiętek
 Tam tak no jeszcze znalosi nie jeden zakątek,
 Gdzie się zamarzy miło w obrazach przeszłości
 O dawnem ztem i dobie - o terażniejszosi

Powiedz czy jest gdzie indziej tak na skobica
 W której zakwaszta smiebnie polskich ziem polska
 Wiedeń, Wawel, mogiły i Klasyka Wielka,
 Grody obraz na rowni przepychem odziany
 Waj po wieży wysnuwanych i stote kaputy
 Łosie smiało swe krzyże nad gmoiszy wysnuły
 Wiedno kręgu niezniszczony, gdzie Wista jasnieje
 Zaplajając myśl w tobie, wspominał twoe dzieje

Tu bywał Chrobry dzielny, Lokietek wytrwały
 Kazimierz Wielki, Zygmuncik, Walery wspomniaty
 Tu się stawia ziomkowie w młodości Kresatę
 Waj przykłady na wieki Polskę zoflawili
 Tu Mągi, Moronicki naród oświecały
 Tu się na boje krowac hufce zgromadzały
 Feriżę doład na Wawlu swiętyńca się wznosi
 Dzieje wieków przeszłości pomnikami głosi
 Ję w tych murach świętych urywów zająsniało
 Ję dłoń nas tajemnych wypierkonieć dzieła do dziś

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.